

מקורות לעיון במס' פסחים: פרק אור לארבעה עשר

דף ב

אלול תש"ע

מ. זילברמן

(ג:) **חייב עליה לרגל וקרבת פסח לבן חו"ל**. בתד"ה מאליה הקשו למה ר' יהודה בן בתירא לא עלה לרגל. ותירצו, "שלא היה לו קרקע או זקן היה שאינו יכול להלך ברגלו דפטור מפסח כמו ראייה א"נ נציבין חו"ל היא". ותמה המל"מ ריש הל' ק"פ מנ"ל להתוס' דכל אלו פטורים מן הפסח. והסביר הצ"ח בדברי התוס' דהתוס' רק באו לתרץ למה היה פטור מראיה, וכיון דפטור מראיה ממילא הוא בדרך רחוקה ואינו חייב בפסח. וכתב דהרי לא מצינו שחייב לעלות לירושלים קודם י"ד, ובבוא יום י"ד הרי הוא בדרך רחוקה ופטור מקרבן פסח.

וכתב הנצי"ב בספר מרומי שדה דמי שהיה בדרך רחוקה רק חייב בפסח שני בהיה בדרך לירושלים ולא הגיע קודם שחיתת הפסח, אבל בלא יצא לדרך לירושלים כלל אינו בכלל פסח שני. וראה עוד בספר כלי חמדה (בהעלתך מד ע"א ס"ה אך זה) שכתב דאף לדברי התוס' דמי דאין לו קרקע פטור מפסח היינו דוקא פסח ראשון, אבל במי שהיה לו קרקע בזמן פסח ראשון והיה בדרך רחוקה כך שנתחייב בפסח שני אינו יכול להפקיע עצמו מחיוב פסח שני ע"י הפקרת קרקעו. וכתב הכל"ח דזה נכון אף למ"ד דפסח שני חייב בפני עצמו, ולא רק למ"ד דפסח שני תשלומין דראשון הוא.

במנ"ח מצוה ה הקשה על דברי הצ"ח דלא יתכן כלל דכל מי שדר בריחוק ט"ו מיל מירושלים (שיעור דרך רחוקה) אפ"ל בארץ ישראל פטור מפסח ראשון. ונשאר בצ"ע על דברי הצ"ח. [ומ"מ העיר דכדברי התוס' דהדר בחו"ל פטור מראיה נראה דס"ל ליהודה ודורתאי בנו בסוגי' לקמן ע: דפרשו וישבו להם בדרום (כי ס"ל דחגיגת י"ד קריבה אף בשבת) ופירש"י "רחוק מירושלים שלא יעלה לרגל ויתחייב פסח וחגיגה". וע"כ דרום היינו חו"ל, דלא מצינו דהדר בארץ ישראל יהיה פטור מן הראיה, וא"כ מצינו דהדר בחו"ל פטור מן הראיה.].

וכ' היעב"ץ (שאלת יעב"ץ ס' קכז) דשלשים יום קודם הפסח חל חובת עשייתו על הרחוקים שיעתיקו ממקומם להגיע לירושלים. ובכך כל מי שדר תוך מהלך ל' יום מירושלים חייב לבוא לעליה לרגל ולפסח, אבל מי שדר בריחוק יותר פטור מן הראיה. ואין חילוק בעצם בין תושבי א"י לבין תושבי חו"ל, אלא דאין מקום בא"י שהוא יותר ממהלך ל' יום מירושלים ואילו בחו"ל יש מקומות כאלו ונציבין היה בריחוק יותר ממהלך ל' יום מירושלים. [וכתב היעב"ץ דהמקום בדרום שישבו שם יהודה ודורתאי בנו היה יותר ממהלך ל' יום מירושלים.].

[ולענין מש"כ התוס' דלא הי' קרקע לריב"ב כתב שו"ת בי יצחק (יו"ד סי' נה) בשם הגר"א דארץ ישראל נחלקה או לבאי הארץ או ליושבי מצרים (כמבורר בסוגיות ריש פרק יש נוהלין), ולדברי הגמ' בסנהדרין (צב:) ריב"ב הי' מיוצאי חלציו של המתים שהחיה יחזקאל שהיו מבני אפרים שמתו קודם שיצאו בני ישראל ממצרים, ולכן לא הי' לו קרקע.].

(ג:) **נאמנות לומר ישראל אני**. ראה תד"ה ואנא, תוס' יבמות מז. ד"ה במוחזק, רמב"ם פי"ג איסורי ביאה ה"י ומ"מ שם.

בענין אי גרות חשיב כדבר שבערוה ראה רא"ש יבמות פ"ד סי' לד, נודע ביהודה קמא אה"ע סי' נה, ואג"מ יו"ד ח"ב סי' קכז ענף ה.

בענין יהדות עולי רוסיא בזמנינו ראה קובץ תשובות ח"א סי' קלג אות א ופסקי דין ירושלים כרך ז עמ' שפה-ו.

החבורה תתקיים אי"ה בליל יום שני אחרי תפילת מעריב

הנושא – נאמנות לומר ישראל אני (ג:)

עיקר תוס' פרק אור לי"ד

- (ב.) אור לי"ד, יכנס, והא קי"ל, כדתניא
- (ב:) מאימתי, היכן
- (ג:) שמץ, ואנא, מאליה
- (ד.) שנאמר, על המשכיר, אם משמסר
- (ד:) לאו, מדאורי', הימנוהו
- (ה.) לא תשחט, זמן שחיטה
- (ו.) התם, יחד, כופה
- (ו:) שנאמר, ודעתיה, משש שעות
- (ז.) לפני, בהר הבית, בלבוער
- (ז:) כי פליגי, לא סגי, בעידנא, לצאת, הלכתא, על הטבילה
- (ח.) מטה החולקת עד "לצד הפנימי", הכא
- (ח:) שיזכה
- (ט.) כל מקום, בבשרו, כדי קמא, בשפחתו
- (ט:) היינו
- (י:) בממוניה, ואם לא בדק
- (יא.) קוצרין
- (יא:) זה ידע
- (יב.) באיזה יום
- (יב:) אימתי
- (יג.) ושורפין, מאי לאו
- (יג:) אין מביאין, אלא, כל העומד